

Noter

Torvedag – Bjørn Poulsen

Alle citater i denne bog er nænsomt 'oversat' til nutidig dansk retstavning og grammatik.

s. 2n: Om torvene i middelalderen og senere se bl.a. Christensen, Aksel E.: ”Dansk torve- og markedsvæsen i middelalderen”, *Handel og Samfærdsel, Nordisk Kultur XVI*, København, 1934, s. 181-190.

Niels Oxenvad: ”Marked og torv”, *Dagligliv i Danmark i det nittende og tyvende århundrede*, red. Aksel Steensberg, bind 1, København, 1963, s. 395-410.

Hans Krongaard Kristensen og Bjørn Poulsen: *Danmarks byer i middelalderen*, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2016, s. 192-199.

Mikkel Leth Jespersen, Jørgen Mikkelsen og Jakob Ørnbjerg: *Danmarks byer fra renæssance til enevælde*, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2023, s. 75-77, 173-178.

s. 3ø: Roskilde Stadsret omtaler ”det øl, der føres med vogne af landsbygden”. *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, udg. Erik Kroman, bind. 3, København: Rosenkilde og Bagger, 1955, nr. 1, s. 170, nr. 2, s. 178.

Om forbrug af øl og vin i middelalderen se *Drikkekultur i middelalderen*, red. Kasper H. Andersen og Stefan Pajung, Højbjerg: Aarhus Universitetsforlag, 2014.

s. 3m: C. Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 1, København: Gad, 1895-1904, nr. 114, s. 770ff. (Privilegier af 17/3 1496).

s. 3n: *Den danske rigslovgivning 1513-1523*, udg. Aage Andersen, København: C. A. Reitzel, 1991, s. 185.

s. 4ø: *Danmarks Riges Breve*, red. Franz Blatt m.fl., 2. række, bind 8, nr. 147.

s. 4m: *Roskilde Bys Historie – tiden indtil 1536*, red. Frank Birkebæk, Ernst Verwohlt og Mette Høj, Roskilde: Roskilde Museum, 1992, s. 342.

s. 4m: *Viborgbispen Gunners Levned*, oversat af Hans Olrik, København: Karl Schönberg, 1892, s. 23.

- s. 5ø: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 2, 1895-1904, s. 84-100, nr. 21.
- s. 5ø: Peder Låles *Ordsprog, Christiern Pedersens udgave 1515 i oversættelse*, udg. Iver Kjær og Erik Petersen, København: Det danske Sprog og Litteraturselskab, 1979, s. 676 (*Du skalt ey føre swig till torffuis met dig*).
- s. 5ø: Bjørn Poulsen: "Købmænd og kirke i dansk middelalder", *Middelalderens verden: Verdensbilledet, tænkningen, rummet og religionen*. Ole Høiris og Per Ingesman, red., Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2010, s. 339-350.
- s. 5m: *Danmarks Riges Breve*, 2. række, bind 4, nr. 121, § 4.
- s. 5n: Jfr. Marianne Johansen: *Middelalderbyen Køge*, Aarhus: Centrum, 1986.
- s. 8m: Om middelalderens danske byvækst se Kristensen og Poulsen: *Danmarks byer i middelalderen*.
Anders Andrén: *Den urbana scenen. Städer och samhälle i det medeltida Danmark*, Malmö: Gleerup: Liber, 1985.
- s. 9ø: Om 1857-loven se link: [Næringsfrihedsloven, 29. december 1857 \(danmarkshistorien.dk\)](http://danmarkshistorien.dk).
- s. 9m: Om torvet i 1800-1900-tallet se Jens Toftgaard: "Marketplaces and central places: markets and the rise of competing spatial ideals in Danish city centers, c. 1850-1900", *Urban History*, 43, 3, 2016, s. 372-390.
- s. 11ø: Anders Uhrskov: *Handel, Haandværk, Fiskeri. Fra Stavnsbaand til vore Dage. Skildringer af Nordsjællands Kulturhistorie*, bind 2, København: Frederiksborg Amts Historiske Samfund, 1939.
- s. 11n: § 98 i Grundloven af 1849. § 83 i nuværende Grundlov.
- s. 12ø: Alex Wittendorff: "Folkeuniversitetet anno 1500. Håndskriftet "Sydrak" og dets historie", *Mark og menneske. Studier i Danmarks historie 1500-1800. Tilegnet Karl-Erik Frandsen*, red. Claus Bjørn og Benedicte Fønnesbech-Wulff, Ebeltoft: Skippershoved, 2000, s. 113-121.
- s. 12ø: Anne Riising: *Danmarks middelalderlige prædiken*, København: Gads Forlag, 1969, s. 394.
- s. 12m: *Danmarks Riges Breve*, 3. række, bind 5, nr. 325.

- s. 13m: Bjørn Poulsen: "Forholdet mellem land og by i dansk middelalder", *Historisk Tidsskrift* 109, 2009, s. 1-20.
- s. 13n: Nyeste udgave af forordningen 1422 er: Diplomatarium Danicum nr. 14220215001, online siden: 2017, besøgt: 2024-04-10+02:00 (Kong Erik 7. af Pommern meddeler København et privilegium for købstæderne på Sjælland.). For tvivl om det virkelig er en forordning se Jacob B. Jensen: "Erik af Pommerns privilegier for København i ny belysning," *Historiske meddelelser om København 1976*, s. 7-25.
- s. 16m: Kristian Erslev: *Erik af Pommern, hans Kamp for Sønderjylland og Kalmarunionens Opløsning*. København: Jacob Erslevs Forlag, 1901.
- Aksel E. Christensen: "Erik af Pommerns danske kongemagt", *Scandia*, 21, 1952, s. 44-60.
- Troels Dahlerup: *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie 6: De fire stænder 1400-1500*, København: Gyldendal og Politiken, 2003.
- s. 16n: Erslev: *Erik af Pommern*, s. 147ff.
- Ralf-Gunnar Werlich: "Gott zu Ehre und den dänischen Königen um dem Reich zum Nutzen - königliche Städtepolitik in Dänemark unter Erich von Pommern", *Studien zur Geschichte des Ostseeraumes*, red. Thomas Riis, bind 1, Odense: Syddansk Universitetsforlag, 1995, s. 9-17.
- s. 18ø: Erslev: *Erik af Pommern*, s. 9.
- s. 19n: Diplomatarium Danicum nr. 14210628001, online siden: 2010, besøgt: 2023-10-11+02:00.
- s. 20ø: Diplomatarium Danicum nr. 14210702001, online siden: 2010, besøgt: 2023-08-30+02:00.
- s. 20ø: Diplomatarium Danicum nr. 14210804001, online siden: 2018, besøgt: 2023-08-30+02:00.
- s. 20n: Diplomatarium Danicum nr. 14220215001, online siden: 2017, besøgt: 2024-04-10+02:00.
- s. 21n: Om betegnelserne fiskelejer, som var lejer, der lå på forstranden, og hvor der foregik sæsonfiskeri ved egnens bønder og fiskerlejer, der har permanent bebyggelse, se Bjarne Stoklund: *Bondefiskere og strandsidere. Studier over de store sæsonfiskerier 1350-1600*, Odense: Landbohistorisk Selskab, 2000.
- s. 22n: Diplomatarium Danicum nr. 14220215001, online siden: 2017, besøgt: 2024-04-10+02:00.
- s. 23n: Rolf Hammel-Kiesow: "Knochenhaueraufstand". *Lübeck-Lexikon*, udg. Antjekathrin Graßmann, Lübeck: Schmidt-Römhild, 2006, s. 196.

- s. 24ø: Carl Friedrich Wehrmann: "Der Aufstand in Lübeck bis zur Rückkehr des Alten Raths 1408–1416", *Hansische Geschichtsblätter*, 1878/1879, s. 103-156.
- s. 25n: Grethe Jacobsen: "Dansk købstadlovgivning i middelalderen", *Historie. Jyske Samlinger*, ny række, 19, 1991, s. 393-439.
- s. 26ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961. Fællesprivilegier, 1. s. 335-340.
- s. 26ø: *Danmarks Riges Breve*, 3. række, bind 6, nr. 1.
- s. 26m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1951, s. 3-17, § 16, 29, 90.
- s. 26m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 3, 1955, s. 3-7.
- s. 26n: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1955, s. 94-112.
- s. 26n: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1955, s. 267-279.
- s. 27ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1955, s. 245-258.
- Jørgen Witte: "Aabenraa bys skrå - dens tilblivelse og alder", *Sønderjyske Årbøger*, 2014, s. 169-208.
- s. 27ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 335-340.
- s. 27m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1951, s. 233-234.
- Danmarks Riges Breve*, 3. række, bind 4, nr. 126.
- s. 27n: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 29-32.
- s. 28m: *Den danske rigslovgivning indtil 1400*, udg. Erik Kroman, København: C. A. Reitzel, 1971, nr. 35, s. 334-344.
- s. 28m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 3, 1955, s. 534-5, 497-8, 601-2.
- Bjørn Poulsen: "Middlemen of the Regions: Danish peasant Shipping from the Middle Ages to c. 1650", *Regional Integration in Early Modern Scandinavia*, udg. Bjørn Poulsen, Jørgen Mikkelsen og Finn. E. Eliassen, Odense: Syddansk Universitetsforlag, 2001, s. 56-79.
- s. 28n: Søren Bitsch Christensen: "Det naturlige midtpunkt? Købstædernes økonomiske centralitet ca. 1450-1800", *Den klassiske købstad*, udg. Søren Bitsch Christensen, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2005, s. 47-136.

- s. 31m: Erling Albrechtsen, *Vikingerne i Franken. Skriftlige kilder fra det 9. århundrede*, Odense: Odense Universitetsforlag, 1976, s. 13 (De frankiske Rigsannaler).
- s. 32ø: At Saxos sydfynske lokalitet er Svendborg, støttes af Kirstin Eliassen: "Blev Nyborg grundlagt af Knud Prislavsen? Hvad siger kilderne", *Nyborg før og nu. 2007*, Nyborg, 2008, s. 9-21.
- s. 32ø: Jfr. bl.a. Werlich: "Gott zu Ehre und den dänischen Königen um dem Reich zum Nutzen".
- s. 32m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 3, 1955, s. 123-5.
- s. 32m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 109-110.
- s. 32n: Karl Enghoff: *Kristiansstads Historia 1614-1948*, Kristiansstad: Karl Enghoff, 1949.
- s. 33m: *Kong Valdemars Jordebog*, udg. Svend Aakjær, bind 1, København: Akademisk Forlag, 1980 (2. oplag), s. 126.
- s. 33m: *Kong Valdemars Jordebog*, s. 140.
- s. 33n: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 169-170.
- s. 34n: *Danske Kancelliregistranter 1535-1550*, udg. Kristian Erslev og W. Møllerup, København: Rudolf Klein, 1881-1882, s. 321.
- s. 34n: En kvindelig byherre er Esbern Snares datter Ingeborg Hvide (?-1267), som besad Kalundborg til byen blev inddraget af kronen i 1262.
- s. 35ø: Jens Ulriksen: *Anløbspladser. Besejling og bebyggelse i Danmark mellem 200 og 1100 e. Kr.* Esbjerg: Vikingeskibshallen i Roskilde, 1998.
- s. 35m: *Kong Valdemars Jordebog*, s. 9.
Witte: "Aabenraa bys skrå - dens tilblivelse og alder".
- s. 35n: *Kong Valdemars Jordebog*, s. 110.
- s. 36m: *Danske Magazin*, 3. række, bind. 5, s. 147-48.
- s. 36n: Kristensen og Poulsen: *Danmarks byer i middelalderen*, s. 364-365.
- s. 37ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 32-38.
- s. 37ø: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 2, 1895-1904, s. 34ff.

- s. 38m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 2, 1952, s. 97.
- s. 38m: Bjørn Poulsen, "Økonomi og erhverv", *Ribe bys historie*, bind 1, red. Søren Bitsch Christensen, Esbjerg: Dansk Center for Byhistorie, s. 201-224.
- s. 38n: *Danmarks Riges Breve*, 2. række, bind 1, nr. 461.
- s. 39ø: *Diplomatarium Vibergense, Breve og Aktstykker fra ældre viborgske Arkiver til Viborg Bys og Stifts Historie*, udg. af A. Heise, København: Gyldendal, 1879, s. 90-91.
- s. 39m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 2, 1952, s. 180-181.
Diplomatarium Vibergense, nr. 117, s. 90-91.
- s. 39n: *Kancelliets Brevbøger 1551-1555*, ved C. Bricka, København: Reitzel, 1885-86, s. 190, 192.
- s. 40ø: *Danmarks Kirker*, række 4 (Holbæk amt), bind 5, red. Marie-Louise Jørgensen og Hugo Johannsen, København: Gad, 1979-2001, s. 1790.
- s. 40ø: *Den danske rigslovgivning 1513-1523*, s. 71, § 65.
- s. 40ø: *Kong Frederik den Førstes danske Registranter*, udg. Kr. Erslev og W. Møllerup, København: Rudolph Klein, 1879, s. 141.
- s. 40m: *Den danske rigslovgivning 1523-1558*, udg. Aage Andersen, København: Syddansk Universitetsforlag, 2015, nr. 67.
- s. 41ø: Jørgen Mikkelsen, "Sjællandske markeder 1775-1800. Markedets ansigter", *Historie*, 1994, s. 1-39, 366-69.
- s. 42ø: Carsten Jahnke: *Das Silber des Meeres. Fang und Vertrieb von Ostseehering zwischen Norwegen und Italien (12.-16. Jahrhundert)*, Quellen und Darstellungen zur Hansischen Geschichte, bind 49, Köln: UTB-Verlag, 2000.
- s. 42ø: Lars Ersgaard: "*Vår marknad i Skåne*": *bebyggelse, handel och urbanisering i Skanör och Falsterbo under medeltiden*, Stockholm: Lund Studies in Medieval Archaeology, 1988.
- s. 42m: *Helmoldi Presbyteri Bozoviensis Chronica. Helmod von Bosau Slawenchronik*, udg. Heinz Stoob, Darmstadt/Berlin: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1963, s. 220.
- s. 44m: Andrén: *Den urbana scenen*.

- s. 45ø: Søren Sindbæk: *Harbours and Maritime Networks as Complex Adaptive Systems*. Red. Johannes Preiser-Kapeller, Falko Daim, Mainz: Verlag des Römisch-Germanisches Zentralmuseum, 2015, s. 105-118.
- Sven Kalmring: *Towns & Commerce in Viking-Age Scandinavia*, Cambridge: Cambridge University Press, 2024.
- s. 45ø: Kalmring: *Towns & Commerce in Viking-Age Scandinavia*, s. 80.
- s. 45m: Felix Rösch: *Das Schleswiger Hafenviertel im Hochmittelalter. Entstehung. Entwicklung. Topographie*, (*Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters*, Beiheft 26), Bonn, 2018.
- s. 45n: Hanna Dahlström, Bjørn Poulsen og Jesper Olsen: "A Port on the Øresund: Initiatives and Dynamics in the Early Life of Copenhagen", *Journal of Urban Archaeology*, bind 2, 2020, s. 51-68.
- s. 46ø: *Adam af Bremens krønike*. Oversat og kommenteret af Allan A. Lund, Højbjerg: Wormianum, 2000, s. 204.
- s. 46m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 3, 1955. s. 221.
- s. 46n: *Danmarks Riges Breve*, 4. række, bind 4, nr. 155.
- s. 46n: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind. 3, 1955, s. 264.
- s. 46n: Curt Weibull: "Lübecks sjöfart och handel på de nordiska rikena 1368 och 1398-1400. Studier i Lübecks pundtullböcker", *Scandia* 32, 1966, s. 43-44.
- s. 47ø: Erland Porsmose: *Kerteminde Bys Historie 1350-1659*, Kerteminde: Kertemindeegnens Museer, 2000.
- s. 47m: *Danmarks Riges Breve*, 3. række, bind 3, nr. 339.
- s. 48ø: Fredrik Svanberg og Bengt Söderberg: *Porten till Skåne. Löddeköpinge under järnålder och medeltid*, Lund: Riksantikvarieämbetet, 2000.
- s. 48m: *Saxos Danmarkshistorie*, oversat af Peter Zeeberg, bind 2, København: Gads Forlag, 2000, s. 141.
- s. 48m: *Knytlingesaga. Knud den Store, Knud den Hellige og deres Mænds, deres Slægt*, Oversat af Jens Peter Ægidius, København: Gads Forlag, 1977, s. 120-121.
- s. 48m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1951, s. 39, § 31.

- s. 48n: James H. Barrett, David Orton, Cluny Johnstone m.fl.: "Interpreting the expansion of sea fishing in medieval Europe using stable isotope analysis of archaeological cod bones", *Journal of Archaeological Science*, vol 38, 2011, s. 1516-1524.
- Bastian Star, Sanne Boessenkool, Agata T. Gondek m.fl.: "Ancient DNA reveals the Arctic origin of Viking Age cod from Haithabu, Germany", *PNAS (Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America)*, 2017, s. 9152-9157.
- s. 49m: *Danmarks gamle Landskabslove med Kirkelovene*. Tillæg bind 4, udg. Erik Buus, København: Gyldendal, 1961, s. 89.
- s. 50m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1951, s. 39, § 31.
- s. 51ø: *De islandske sagaer. Tredje bind*, red. Gunnar Gunnarson, København: Gyldendal, 1960 (2. udg.), s. 217-256.
- s. 51m: *Saxos Danmarkshistorie*, s. 241.
- s. 51n: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 1, 1899-1900, s. 41, § 34.
- s. 51n: *Danmarks Riges Breve*, 1. række, bind 3, nr. 107 ("... hæven mæth wort konynglich swærth").
- s. 52m: Poul Enemark: "Vesteuropa, Lybæk og dansk handel i senmiddelalderen", *Historisk Tidsskrift* 91, 1991, s. 361-401.
- s. 52n: Stefan Pajung og Bjørn Poulsen: "Et senmiddelalderlige handelsnetværk: Flensborgkøbmanden Namen Jansens købmandsbog 1528-1549", *Temp – tidsskrift for historie*, 9, 2014, s. 23-42.
- s. 53ø: *Danmarks Riges Breve*, 2. række, bind 10, nr. 338.
- s. 54ø: *Danmarks Riges Breve*, 2. række, bind 6, nr 309.
- s. 54ø: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 1, 1899-1900, s. 525-528.
- s. 54n: Volker Henn: "Hansische Tagfahrten in der zweiten Hälfte des 14. Jahrhundert, *Die hansischen Tagfahrten zwischen Anspruch und Wirklichkeit*, udg. Volker Henn, Trier: Porta Alba, 2001, s. 1-21.

s. 54n: Rolf Hammel-Kiesow: *Die Hanse*, München: C.H. Beck, 2000.

Carsten Jahnke: *Die Hanse*, Stuttgart, 2014.

s. 56n: Bjørn Poulsen: "Late Medieval Migration across the Baltic: The Movement of People between Northern Germany and Denmark", *Guilds, Towns and Cultural Transmission in the North, 1300-1500*, red. Lars Bisgaard, Lars Boje Mortensen og Tom Pettitt, Tom, Odense: Syddansk Universitetsforlag, s. 31-56.

Poul Enemark: *Dansk oksehandel 1450-1550. Fra efterårsmarked til forårsdrivning*, bind 1-2, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2003.

Kilian Baur: *Freunde und Feinde. Niederdeutsche, Dänen und die Hanse im Spätmittelalter (1376-1513)*. Quellen und Darstellungen zur Hansischen Geschichte, Neue Folge, Band LXXVI. Wien/Köln /Weimar, 2018.

s. 57ø: Fred Hocker og Aoife Daly: "Early cogs, Jutland boatbuilders, and the connection between East and West before AD 1250", *Connected by the Sea. Proceedings from the Tenth International Symposium on Boat and Ship Archaeology*, Roskilde 2003, s. 187-194.

Rolf Hammel-Kiesow: "Der Beitrag der Archäologie zur hansischen Geschichte", *Lübeck und der Hanseraum: Beiträge zu Archäologie und Kulturgeschichte. Festschrift für Manfred Gläser*, red. Alfred Falk, Lübeck 2014, s. 107-114.

s. 57m: Weibull: "Lübecks sjöfart och handel på de nordiska rikena 1368 och 1398-1400. Studier i Lübecks pundtullböcker", s. 1-123.

s. 57n: Diplomatarium Danicum nr. 13880713001, online siden: 2014-09-01, besøgt: 2023-10-31+01:00.

s. 57n: *Die Lübecker Pfundzollbücher 1492-1496*, udg. Hans-Jürgen Vogtherr, bind 1-4, Quellen und Darstellungen zur Hansischen Geschichte, N.F. 41, Köln, 1996, s. 842.

s. 58ø: Baur; *Freunde und Feinde*, s. 528, s. 564.

s. 58m: Rigsarkivet. København. Regnskaber før 1559, Reg. 108A. pk. 25. Rødby toldregnskaber 1518-22.

s. 58n: Erich Hoffmann: *Die Herkunft des Bürgertums in den Städten des Herzogtums Schleswig* (Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins, bind 27), Neumünster: Wachholtz,

1953.

Baur: *Freunde und Feinde*.

s. 59m: *Danmarks Riges Breve*, 2. række, bind 5, nr. 85.

s. 59m: Baur: *Freunde und Feinde*, s. 540.

s. 59n: *Danmarks Riges Breve*, 3. række, bind 9, nr. 495.

s. 59n: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 1, 1899-1900, s. 525-528.

s. 60m: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 1, 1899-1900, s. 536-540.

s. 60n: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 1, 1899-1900, s. 801-803.

s. 60n: J. R. Hübertz: *Aktstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhus*, bind 1, København: Louis Klein, 1845, s. 240.

s. 61m: Se bl.a. Erik Person: "Några anteckningar om Malmösläkten Dringenberg", *Malmö Fornminnesförening, Årsskrift 1934*, s. 91-106.

Baur: *Freunde und Feinde*.

http://www.dringenberg-history.de/History1/Dokumente/Henrik_Quellen1.htm (besøgt 11-04-2024).

s. 61n: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 1, 1899-1900, s. 613-706.

s. 62ø: Vibeke Winge: "Hanseater og plattysk påvirkning af dansk sprog i senmiddelalderen", *Danmark og Europa i senmiddelalderen*, red. Per Ingesman og Bjørn Poulsen, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2000, s. 326-335.

s. 63m: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 1, 1899-1900, s. 43, § 41. *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1951, s. 267-276.

s. 64m: Poulsen: "Forholdet mellem land og by i dansk middelalder".

s. 64n: Grethe Jacobsen: "'5 alen klæde til en kåbe": en enkes bønsskrift fra 1487", *Siden Saxo* 7, nr. 2, 1990, s. 21-25.

s. 65m: *Danmarks Riges Breve*, 3. række, bind 3., nr. 193.

s. 65n: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 29-32.

- s. 66ø: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 2, 1895-1904, s. 3-14, 14-23.
- s. 66m: *Danmarks Riges Breve*, 4. række, bind 12, nr. 432.
- s. 66n: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 2, 1895-1904, s. 114-119.
- s. 67ø: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 2, 1895-1904, s. 30-33.
- s. 67ø: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 2, 1895-1904, s. 203-15.
- s. 67m: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 2, 1895-1904, s. 203-215, s. 359-369.
- s. 68ø: Nyrop: *Gilde- og Lavsskråer fra Middelalderen*, bind 2, 1895-1904, s. 119-122.
- s. 68n: Adam Smith: *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations: A Selected Edition*, udg. Kathryn Sutherland, Oxford: Oxford Paperbacks, 2008.
- s. 68n: For et kritisk syn på håndværkerlavene i ældre tid se Sheilagh Ogilvie: *The European Guilds. An economic Analysis*, Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2019.
- s. 69ø: Mouritz Mackeprang: *Dansk Købstadsstyrelse fra Valdemar Sejr til Kristian IV*, København: Det nordiske Forlag, 1900.
- s. 69n: Kristensen og Poulsen: *Danmarks byer i middelalderen*, s. 144.
- s. 70ø: Kristensen og Poulsen: *Danmarks byer i middelalderen*, s. 146.
- s. 70ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 1, 1951, s. 215-232; bind 2, 1955, s. 5-19.
- s. 70n: Poul Bredo Grandjean: *Danske Købstæders Segl indtil 1660*, København: Schulz Forlag, 1937, s. 26.
- s. 71n: Marko Lamberg: *Dannemännen i stadens råd. Rådmandskretsen i nordiska köpstäder under senmedeltiden*, Stockholm: Stockholmia Förlag, 2001.
- s. 72ø: *Registrum Ville Malmøyghe, Malmö Stads Medeltida Minnesbok*, udg. Ingvar Andersson og Leif Ljungberg, Malmö: Jan Kroon, 1937.
- s. 72m: Jacobsen: "Dansk købstadlovgivning i middelalderen".
- s. 73ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 2, 1952, s. 7-19, § 27.
- s. 73m: Poulsen: "Forholdet mellem land og by i dansk middelalder".

- s. 74ø: Hübertz: *Aktstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhus*, s. 237-238.
- s. 74m: Grethe Jacobsen: *Kvinder, køn og købstadslovgivning 1400-1600. Lovfaste mænd og ærlige kvinder*, København: Lindhardt og Ringhof, 1995.
- s. 75ø: *Diplomatarium Vibergense*, s. 155-157.
- s. 75m: Grandjean: *Danske Købstæders Segl indtil 1660*.
- s. 76ø: *Danmarks Riges Breve*, 4. række, bind 6, nr. 345.
- s. 76ø: *Danmarks Riges Breve*, 4. række, bind 6, nr. 385.
- s. 76m: *Diplomatarium Danicum* nr. 14210628001, online siden: 2010, besøgt: 2023-10-11+02:00.
Diplomatarium Danicum nr. 14210702001, online siden: 2010, besøgt: 2023-08-30+02:00.
Diplomatarium Danicum nr. 14210804001, online siden: 2018, besøgt: 2023-08-30+02:00.
- s. 77ø: Mouritz Mackeprang: "Danske Købstadsmøder fra Kristian I til Kristian IV", *Festskrift til E. Holm, Dansk Historisk Tidsskrift*, 8. ser, vol. 4, tillægshfte, 1913, s. 159-70.
Bjørn Poulsen: "Meeting the King in Late Medieval Denmark", *Power and Persuasion: Essays on the Art of Statebuilding in Honour of W.P. Blockmans*, red. Peter Hoppenbrouwers m.fl., Turnhout: Brepols, 2010, s. 141-156.
- s. 77ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 3, 1955, s. 352-353.
- s. 77m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 363-364.
- s. 77m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 5, 1961, s. 129-130.
- s. 77n: *Kjøbenhavns Diplomatarium*, udg. Oluf Nielsen, bind 1, nr. 212, København: Gad, s. 298-301.
Henrik Lundbak: "*Såfremt som vi skulle være deres lydige borgere*". *Rådene i København og Malmø 1516-1536 og deres politiske virksomhed i det feudale samfund*, Odense: Odense Universitetsforlag, 1985.
- s. 80ø: *Den danske rigslovgivning 1513-1523*, s. 98, § 81.
- s. 81m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 2, 1952, s. 219.
Diplomatarium Vibergense, nr. 220, s. 164-5.
- s. 81m: Mackeprang: *Dansk Købstadsstyrelse fra Valdemar Sejr til Kristian IV*, s. 60.

- s. 81n: Jfr. *Malmø rådstueprotokol (Stadsbok) 1503-48*, udg. Erik Kroman, København: Gad, 1965, s. 289.
- s. 82ø: Se *Malmø rådstueprotokol (Stadsbok) 1503-48*.
- s. 82ø: Jens Ulf Jørgensen: ”eligerede borgere”, *Den Store Danske* på lex.dk. Hentet 12. april 2024 fra https://denstoredanske.lex.dk/eligerede_borgere .
- s. 82m: *Malmø rådstueprotokol (Stadsbok) 1503-48*, s. 171.
- s. 82n: *Malmø rådstueprotokol (Stadsbok) 1503-48*, s. 55-56.
- s. 82n: *Den danske rigslovgivning 1397-1513*, udg. Aage Andersen, København: C. A Reitzel, 1989, nr. 53, s. 183-184.
- s. 83n: Heinz Schilling: *Religion, Political Culture, and the Emergence of Early Modern Society. Essays in German and Dutch History*, Leiden: Brill, 1992.
- s. 84ø: *Danmarks Riges Breve*, 2. række, bind 2, nr. 176; 2. række, bind 8, nr. 330.
- s. 84ø: *Danmarks Riges Breve*, 2. række, bind 9, nr. 327.
- s. 84m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 66-67.
- s. 84m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 2, 1952, s. 171-173, s. 275-276.
- s. 84n: *Malmø rådstueprotokol (Stadsbok) 1503-48*, s. 141.
- s. 85ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 4, 1961, s. 130-131.
Jacobsen: ”Dansk købstadlovgivning i middelalderen”, s. 407.
- s. 85ø: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 3, 1955, s. 477-478.
- s. 85m: *Danmarks Gamle Købstadlovgivning*, bind 3, 1955, s. 490-492.
- s. 85m: Kristensen og Poulsen: *Danmarks byer i middelalderen*, s. 192-199, s. 153-155.
- s. 85n: Bjørn Poulsen: *Land. By. Marked. To økonomiske landskaber I 1400-tallets Slesvig*, Haderslev: Studiefælle ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, 1988.
- s. 85n: *Stege Bys Bog 1418-1607 med oplysninger om byens – navnlig borgerskabets historie i middelalderen*, red. Frede, København: Akademisk Boghandel, 1904, s. 26.

- s. 86m: Bering Liisberg: *Stubbekøbing gennem Tiderne*. Nykøbing Falster: Pontoppidans Bogtrykkeri, 1912.
- Jespersen, Mikkelsen og Ørnbjerg: *Danmarks byer fra renaissance til enevælde*, s. 190-191.
- s. 88ø: Henri Lefebvre: *Le Droit à la ville*, Paris: Anthropos (2nd ed.); Paris: Ed. du Seuil, Collection "Points", 1968.
- Henrik Gutzon Larsen og Anders Lund Hansen: "Retten til byen", *Byen i bevægelse: Mobilitet - politik – performativitet*, red. John Andersen, Malene Freudendal-Pedersen, Lasse Koefoed og Jonas Larsen, Roskilde: Roskilde Universitetsforlag, 2012, s. 131-147.
- s. 92m: Kristian Erslev: *Den senere Middelalder, Danmarks Riges Historie*, bind 2, København 1898-1905, s. 427ff, s. 588 ff., s. 596 ff., s. 617ff.
- Erslev: *Erik af Pommern*, s. 147ff.
- s. 93m: Erik Arup: *Danmarks Historie, Anden Bog*, København: Hagerups Forlag, 1932, s. 194-197.
- s. 93m: Jakob Pasternak: "Erik af Pommern og købstadsforordningen af 1422, 15. februar", *Scandia* 26, 1960, s. 329-342.
- Orla Vestergaard: "Forkøb, landkøb i middelalderlig dansk handelslovgivning", *Middelalderstudier tilegnede Aksel E. Christensen på 60-årsdagen 11. september 1966*, Munksgaard: København 1966, s. 185-218.
- Jensen: "Erik af Pommerns privilegier for København i ny belysning".
- Om diskussionen se Anders Bøgh: "Margrete 1.s bidrag til arbejdsdelingen mellem by og land og Erik af Pommerns forsøg på at fastholde kursen", *Land og By på tværs. Festskrift til Bjørn Poulsen*, udg. Mikkel Thelle og Mikkel Leth Jespersen, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2020, s. 97-127.
- s. 95ø: Jensen: "Erik af Pommerns privilegier for København i ny belysning".
- s. 96m: Agnes Slott-Møller: *Folkevisebilleder*, København: Aschehoug, 1923, s. 37-38.
- s. 96n: For en verdenshistorisk analyse af dette se Marten Praak: *Citizens without Nations. Urban Citizenship in Europe and the World c. 1000-1789*, Cambridge: Cambridge University Press, 2018. Se også Christian D. Liddy: *Contesting the City: the Politics of Citizenship in English Towns, 1250-1530*, Oxford: Oxford University Press, 2017.
- s. 97m: Ludvig Daa: *Ludvig Holberg*, Christiania: Grøndahl og Søns Bogtrykkeri, 1886, s. 110.

s. 97m: Reinhart Koselleck og Klaus Schreiner: *Bürgerschaft. Rezeption und Innovation der Begrifflichkeit vom Hohen Mittelalter bis ins 19. Jahrhundert*, Stuttgart: Clett-Cotta, 1994.

s. 98n: Som ellers fremhævet af Henri Pirenne: *Medieval Cities: their origins and the revival of trade* (translated from the French by Frank D. Halsey.), Princeton N. J.: Princeton University Press, 1948.